

ΚΑΝΤΑΡΑ, Η ΠΕΡΗΦΑΝΗ ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΗ ΑΕΤΟΦΩΛΙΑ

ΕΝΑ από τα πιο ξακουστά φρούρια της οροσειράς του Πενταδακτύλου είναι το φρούριο της Καντάρας.

Το φρούριο μεγαλόπρεπο διέπει την περιοχή και βρίσκεται κτισμένο σε ύψος 2.068 πόδια. Εκεί ψηλά, η ιστορία σφικτοδεμένη με την πίστη, μας αναγκάζει να σταθούμε με δέος και να προσκυνήσουμε ακόμα μια φορά.

Περήφανο, ίδια αετοφωλιά το κάστρο, δεσπόζει όλης της πεδιάδας της Ανατολικής Μεσαορίας και ελέγχει την είσοδο στην Χερσόνησο της Καρπασίας.

Το φρούριο, όπως και όλα τα φρούρια του Πενταδακτύλου, εκείνο του Αγίου Ιλαρίωνα και του Βουφαβέντο κτίστηκαν από τους Βυζαντινούς.

Δεν είναι καθόλου τυχαία διαλεγμένη η θέση του. Από το Βορρά, τη Δύση και τον Νότο, οι απότομοι κοφτεροί βράχοι αποτελούν φυσικό οχυρό και εμποδίζουν οποιανδήποτε προσπάθεια προς το φρούριο.

Η είσοδος του στην Ανατολική πλευρά αποτελείται από ένα επιβλητικό προπύργιο και προστατεύεται από ισχυρούς πύργους. Όταν άνοιξε η εξωτερική Πύλη του Κάστρου προστατεύονταν από δυο ορθογώνιους πύργους που βρισκόντουσαν δεξιά και αριστερά της. Το εξωτερικό τείχος που κτίστηκε πάνω στα κοφτερά βράχια καταλήγει σε πεταλόμορφους πύργους με πολεμίστρες.

Η επιβλητικότητα του φρουρίου, δεν ήταν μόνο εξωτερικά μα και εσωτερικά. Προσπερνώντας ο επισκέπτης του κάστρου την εξωτερική είσοδο αντίκρυζε και σκαλοπάτια που τον οδηγούσαν στο προπύργιο και από κει στην εσωτερική είσοδο του φρουρίου. Η εσωτερική είσοδος βρισκόταν στο μέσο ενός ισχυρού τείχους που κατέληγε σε δυο πελώριους πύργους, στο Βόρειο και το Νότιο του.

Από την εσωτερική είσοδο κατευθυνόμενος κανείς αριστερά, έφτανε στο Νοτιονα-

τολικό πύργο που ήταν μια μεγάλη αίθουσα, καλυμμένη με στραυροθόλιο. Το θολωτό υπόγειο της αίθουσας αυτής που παλιά χρησίμευε σαν φυλακή, έγινε αργότερα στέρνα για την φύλαξη του νερού της βροχής.

Μ' ένα μονοπάτι π' οδηγεί στα νότια φτάνει κανείς στις πολεμίστρες. Εκεί έμεναν παλιά και ο φύλακες - πολεμιστές του κάστρου.

Από κει ένα μονοπάτι με Νοτιοδυτική κατεύθυνση, φέρνει στο νότιο τείχος υπολείμματα του οποίου σώζονται μέχρι το 1974. Το νότιο τείχος του φρουρίου καταλήγει σ' ένα πύργο που συνεχίζει στη δυτική πλευρά του βράχου.

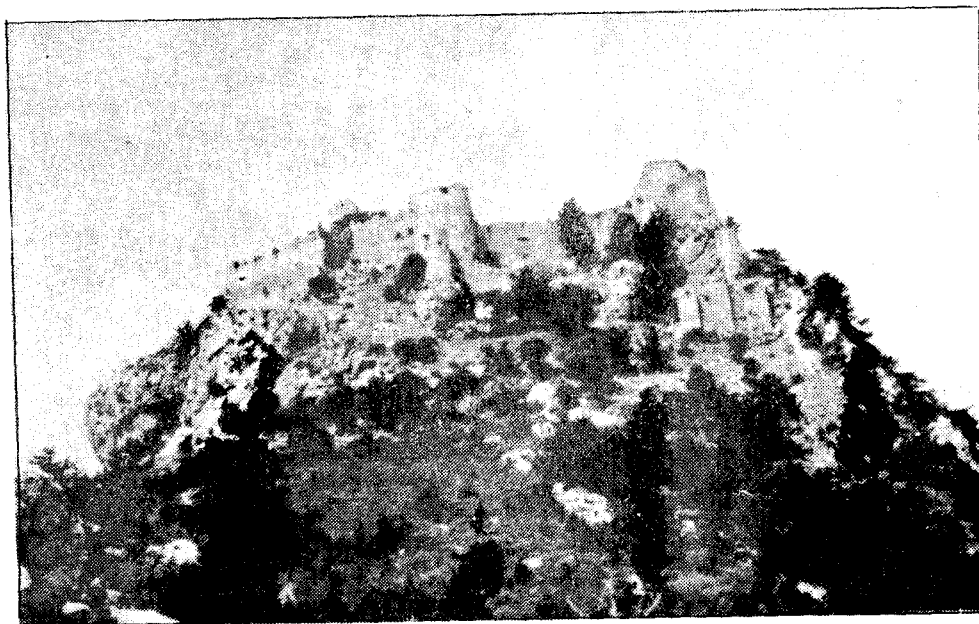
Ένα ανηφορικό μονοπάτι οδηγεί στο Βυζαντινό βορεινό τείχος του Φρουρίου. Απ' αυτό το σημείο η θέα της θόρειας ακρογιαλιάς της Κύπρου είναι μαγευτική.

Τα απότομα κοφτερά βράχια απαλύνουν κατεβαίνοντας προς τη θάλασσα και μετατρέπονται σε μια σειρά απαλούς λοφίσκους. Το κύμα με τη μεγάλη επιμονή του και τ' αδιάκοπα χάδια του, κατάφερε να ημερέψει την κοφτερή πέτρα και να την κάνει να στολίζει τ' ακρογιάλι με μια ασυνήθιστη ομορφιά.

Στο διαμέρισμα της κορυφής του κάστρου από το ωραίο του παράθυρο, που μέχρι το 74 ήταν άθικτο απ' τον χρόνο, μπορούσε κανείς ν' αγναντέψει τη Χερσόνησο της Καρπασίας, την Ανατολική Μεσαορία και τον κόλπο της Αμμοχώστου. Το χρυσάφι του κάμπου άπλωνε τους θησαυρούς του στα πόδια του βουνού και οι χρυσοκλωστές των σιταριών έλαμπαν στον ήλιο.

Κεντίδια του κάμπου τα διάσπαρτα χωριουδάκια που βρίσκονταν στην αγκαλιά του.

Τούτο τον ψηλό πύργο του κάστρου η μεσαιωνική φρουρά της Καντάρας, τον χρησιμοποιούσε για ν' ανταλλάξει μηνύματα με την φρουρά που βρισκόταν στο κάστρο του Βουφαβέντο, ενώ στην Β.Α.

πλευρά ένα άλλο τον χρησιμοποιούσαν για να ελέγχουν τις κινήσεις στη θάλασσα.

Σημαντικό το φρούριο της Καντάρας έπαιξε σπουδαίο ρόλο στη θωράκιση και την υπεράσπιση του νησιού από τους διάφορους κατακτητές. Πριν από 1191 μ.Χ. όμως, τίποτα δεν είναι πολύ γνωστό γι' αυτό.

Από το 1191 και έπειτα το φρούριο αποτελεί σταθμό σε πολλές ιστορικές στιγμές του τόπου.

Εκεί κατέληξε ο Ισαάκιος Κομνηνός όταν τον καταδίωξε ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος και από εκεί φεύγει και παραδίδεται στον Άγγλο βασιλιά μόλις το φρούριο της Κερύνειας παραδόθηκε στο Γκυ ντε Λουζινιάν.

Κατά την διάρκεια του Λογγοβαρδικού πολέμου που ήταν εν μέρει το αποτέλεσμα των αντιθέσεων ανάμεσα στους Φράγκους ιππότες του νησιού, το φρούριο έγινε πολλές φορές το θέατρο συγκρούσεων.

Εκεί κατέφυγε ακόμα με μερικούς υποστηρικτές του ο Γκωβαίν ντε Σιενισύ ένας από τους τέσσερις αρχηγούς της Φιλογερμανικής μερίδας κάτω από την αντιβασιλεία του Ιωάννη Ντ' Ιβελίν, ύστερα από την ήττα του Γερμανού αυτοκράτορα Φρειδερίκου του Β' στη μάχη έξω από τη Λευκωσία

στις 14 Ιουλίου 1229 από τους πιστούς του βασιλιά Ερρίκου.

Ο Γκωβαίν Ντε Σιενισύ οχυρώθηκε εκεί και αντιστάθηκε σθεναρά. Η δύναμη που έστειλε ο αντιβασιλεύς υπό τον ιππότη Αντω ντε Μπρί δεν κατάφερε να κρατηθούν πολλούς μήνες παρά την καταστροφή που έπαθαν τα τείχη από την περίφημη πολιορκητική μηχανή που κατασκεύασε ο Ανσώ ντε Μπρι. Μόνο μετά το θάνατο του Γκωβαί ντε Σιενισύ και τις στερήσεις η φρουρά παράδόθηκε. Ήταν το καλοκαίρι του 1230.

Δυο χρόνια αργότερα το 1232, η Καντάρα γίνεται και πάλι το επίκεντρο συγκρούσεων. Ο αντιβασιλέας Ιωάννης Ντ' Ιβελίν απουσιάζει από την Κύπρο και οι οπαδοί του αυτοκράτορα Φρειδερίκου του Β με επικεφαλής τον Σερ Αιμερύ Μπαρλαί, επωφελούνται και καταλαμβάνουν και πάλι το φρούριο της Καντάρας. Μετά την επιστροφή όμως του Αντιβασιλέα και την κατάληψη της Αμμοχώστου, το φρούριο παραδίδεται και πάλι σ' αυτόν.

Στην συνέχεια βρίσκουμε το φρούριο στα χέρια των οπαδών του βασιλιά Πέτρου του Β' (1369 - 1382). Τούτο έγινε μετά την εισβολή των Γενουατών και μετά την κατάληψη της Λευκωσίας και της Αμμοχώστου το 1373.

Η ΚΑΝΤΑΡΑ το περήφανο φρούριο του Πενταδάκτυλου, έρχεται σήμερα στη μνήμη μας, σταθμός στην ιστορία της πίστης, μια και οι μοναχοί της Παναγίας της Κανταριώτισσας πριν από 756 χρόνια, έγραψαν με τη θυσία τους μια από τις πιο υπέροχες σελίδες της και θεμέλιωσαν τη Χριστιανική πίστη στο νησί.

Ένα περιδιάβαση νοερό θα μας οδηγήσει σήμερα στην Καντάρα για να προσκυνήσουμε εκεί ψηλά και να γνωρίσουμε την υπέροχη ιστορία του τόπου.

Σήμερα η Καντάρα στέκει σιωπηλή και μας ατενίζει περιμένοντας την ώρα της Λευτεριάς. Ο Πενταδάκτυλος με την ανοικτή του παλάμη στέλλει τα χαιρέτισματα της καρτερίας του Βορρά στο Νότο και μηνά για καρτερία και ελπίδα. Ελπίδα πως όσα μας άρπαξε το άδικο θα γίνουν και πάλι σύντομα δικά μας.

Στο φρούριο βρίσκεται καταφύγιο και ο πρίγκιπας της Αντιόχειας Ιωάννης, αφού κατόρθωσε από την Αμμόχωστο όταν είχε φυλακιστεί να δραπέτεύσει με τη βοήθεια του μάγιστρα του.

Στα 1391, όπως μας πληροφορεί ο Στέφανος Λουζινιάν ο βασιλιάς Ιάκωβος ο Α΄ θείος και διάδοχος του Πέτρου του Β΄ οχυρώνει το φρούριο της Καντάρας. Οι οχυρώσεις που φαίνονται στο φρούριο, φαίνεται πως χρονολογούνται από τότε.

Το φρούριο αποτελούσε πολύτιμο παρατηρητήριο και ισχυρό οχυρό όσο οι Γενουάτες κρατούσαν την Αμμόχωστο.

Μετά την κατάληψη της πόλης από τον Ιάκωβο τον Β΄ ή ίσως ακόμα μετά την κατάληψη της Κύπρου από τους Ενετούς, ένας λόχος Ιταλών στρατιωτών της φρουράς της Αμμοχώστου αποσπάρθηκε για να επανδρώσει το φρούριο.

Αργότερα το 1519 ο Μπαρτολομέο Κονταρίνι σε μια έκθεση του που έγραψε, εκτίμησε τη σημασία του Φρουρίου της Καντάρας στην άμυνα της περιοχής από εξωτερικές επιδρομές.

Μ' όλο που τότε το φρούριο βρισκόταν σε κακή κατάσταση από έλλειψη φρουράς και μπορούσε λόγω της κοντινής απόστα-

σης του από την ακτή να καταληφθεί από τρία ελαφρά πολεμικά πλοία ο Κονταρίνι που θεωρούσε πολύ σημαντικό το φρούριο, εισηγήθηκε να τοποθετηθούν εκεί σαν φρουροί, άνδρες από τα γειτονικά χωριά αφού τους εξαιρούσαν από άλλες υπηρεσίες.

Στα 1529 ο Σιλβέστρο Μίνιο, το αναφέρει σαν πολύ ισχυρό και ωχυρωμένο μέρος, όμως λίγα χρόνια αργότερα στα 1562 μαθαίνουμε από το Σαγκρέδο ότι το Φρούριο ήταν ερειπωμένο.

Ο Στέφανος Λουζινιάν, αναφέρει ότι τα τρία φρούρια του Πενταδάκτυλου κατεδαφίστηκαν από τους Ενετούς γιατί δεν τα θεωρούσαν σημαντικά, οχυρωματικά έργα και από έλλειψη στρατού δεν μπορούσαν ούτε να τα υπερασπίσουν. Η καταστροφή δεν ήταν ολοσχερής. Εκείνο που έκανε την πιο μεγάλη δουλειά ήταν ο χρόνος και οι καιρικές συνθήκες.

Στα δυτικά του φρουρίου κτίστηκε τον 12ο αιώνα ένα μικρό μοναστήρι αφιερωμένο στην Παναγία στην Κανταριώτισσα. Στα 1777 το μοναστήρι ανακαινίστηκε και ο ναός και τα κελιά των μοναχών έμειναν μέχρι και το 1974. Στα 1783 με δαπάνες του οικονομού της Μονής, το εικονοστάσι στολίστηκε με εικόνες και χρυσώθηκε.

Στις αρχές του 13ου αιώνα μια ομάδα μοναχών από το «Καλό Όρος» με αρχηγό τον μοναχό Ιωάννη Κόνωνα κατέφυγαν στην Κύπρο και αφού έμειναν διαδοχικά στις μονές του Μαχαιρά και του Αγ. Ιωάννη του Χρυσοστόμου κατέφυγαν στο μοναστήρι της Παναγίας της Κανταριώτισσας για να συνεχίσουν την ασκητική τους ζωή που έταξαν σκοπό τους και που διακόπηκε

μιας και ο τόπος τους στην περιοχή της Μ. Ασίας γύρω από την Αττάλεια, κυριεύτηκε από τους Σελτσούκους Τούρκους.

Στην Παναγία την Κανταριώτισσα, η φήμη για την αγιότητα των μοναχών και τις αγαθοεργίες τους, ξαπλώθηκε σύντομα σ' όλο το νησί μ' αποτέλεσμα να προσελκύουν μοναχούς και από άλλα μοναστήρια πράγμα που ενόχλησε τον Φράγκο Αρχιεπίσκοπο Ευστόργιο, που αγωνιζόταν με τους αντιπροσώπους του Πάπα να προσελκύσουν Κύπριους στο Παπικό δόγμα.

Έτσι στο 1228 ο Φράγκος αρχιεπίσκοπος έστειλε τον ιεροκήρυκα της Αρχιεπισκοπής του, τον Ανδρέα με τον βοηθό του στην Καντάρα με εντολή να συνομιλήσουν με τους μοναχούς και να δοκιμάσουν κατά πόσο μπορούσαν να τους παρασύρουν στο Παπικό δόγμα, αλλά μάταια.

Οι 13 μοναχοί που πήραν μέρος στην συζήτηση στο δόγμα για τα άζυμα, κλείστηκαν στη φυλακή για τρία ολόκληρα χρόνια και βασανίστηκαν απάνθρωπα αλλά έμειναν ακλόνητοι.

Οι Φράγκοι βλέποντας την πίστη τους και μη μπορώντας με κανένα τρόπο να τους την κλονίσουν, τους έδεσαν πίσω από τα άλογα και τους έσυραν στους δρόμους της Λ/σίας και στην κοίτη του ποταμού Πεδιαίου.

Ύστερα τους έβαλαν όλους μαζί στη φωτιά και τους έκαψαν ζωντανούς σαν αληθινούς μάρτυρες της πίστης τους. Ήταν 19 του Μάη του 1231.

Το μοναστήρι όμως της Κανταράς δεν έκλεισε ύστερα από το δράμα των 13 μοναχών. Συνέχισε τη ζωή του μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα που διαλύθηκε οριστικά.

Σημείωση: Μερικές συμπληρωματικές πληροφορίες της μελέτης «Μνήμες από τα κατεχόμενα» του κ. Χρ. Πέτσα τις έδωσε ο κ. Λούκας Βλάμης, Κοινοτάρχης Βώνης.